

NOTAT

14. juni 2019
Sag 2018-17921

Bilag 4.2.1.2. Indsats vedr. inklusion via uddannelse til erhvervsparathed

Udfordring

Unge med særlige udfordringer, der ingen eller sparsom tilknytning har til uddannelsessystemet og det ordinære arbejdsmarked, udgør et stort og uudnyttet potentiale som kommende medarbejdere i virksomheder, der mangler kvalificeret arbejdskraft.¹

Økonomisk opsving, høj beskæftigelse og mangel på arbejdskraft i Danmark til trods, er det ikke lykkedes at få gruppen af unge med særlige udfordringer, der får en ungdomsuddannelse, til at stige.² Hvis flere af disse unge får en uddannelse, kan det bidrage betydeligt til at adressere virksomhedernes udfordringer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft.

Baggrund

De danske virksomheder oplever i stigende grad mangel på arbejdskraft³. Der findes dog samtidig en stor gruppe unge med særlige udfordringer, som ikke har en ungdomsuddannelse, og som på længere sigt også står udenfor det ordinære arbejdsmarked. Denne gruppe af unge er en potentiel ressource for danske virksomheder. Det kræver en særlig indsats at få de unge i målgruppen i gang med ungdomsuddannelse, og dermed på lidt længere sigt at sikre, at de blive en del af den ordinære arbejdsstyrke. Socialfonden rummer her mulighed for, at der igangsættes en indsats, der får de unge med særlige udfordringer i gang med ungdomsuddannelse, og sikre en helt reel udvidelse af arbejdsstyrken på lidt længere sigt, som vil være til gavn for virksomhederne der mangler arbejdskraft.

I dag er over halvdelen af unge med særlige udfordringer i 17-19-årsalderen ikke i gang med en ungdomsuddannelse⁴, og blandt de 16 til 24-årige havde 68.900 hverken uddannelse eller job i 2016.⁵ Mellem 2008 og 2016 er antallet af unge med særlige udfordringer og ingen tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarked steget med 12.000 personer⁶. De udfordrede unge dækker over en gruppe af unge mellem 15 og 30 år, der har behov for særlige rammer og støtte for at komme igennem det ordinære uddannelsessystem. Gruppen består bl.a. af unge med psykiske opmærksomhedsforstyrrelser, med psykisk sårbarhed, personlige

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 17
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVSMINISTERIET

¹ Danmarks Statistik (april 2019). [Lille fremgang i erhvervenes forventninger.](#)

² [Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.](#)

³ Danmarks Statistik (april 2019). [Lille fremgang i erhvervenes forventninger.](#)

⁴ Velfærdspolitisk analyse, 2. februar 2016:Udsatte børn og unges videre vej i uddannelse (Social- og Indenrigsministeriet)

⁵ [Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.](#)

⁶ Danmarks Statistik (November 2016). Udsatte unge har svært ved at komme i arbejde.

problemer, unge med anden etnisk baggrund end dansk (særligt drenge), eller at man fx har barriere i forbindelse med at komme fra yderområder. Der er derfor et stort potentiale i at få de udfordrede unge på kanten af uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet i gang med en ungdomsuddannelse.

I dag kommer den svageste del af de unge i denne målgruppe typisk ud af grundskolen med meget lave karakterer, og hver anden har ikke aflagt afgangsprøve i dansk og matematik.⁷ Samtidig ser man også et langt større frafald blandt gruppen med de særlige udfordringer, når de kommer i gang med en ungdomsuddannelse.⁸

Hvis flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse, vil det på sigt både komme virksomhederne og samfundsøkonomien til gavn og give et langt bedre afsæt i livet for de unge selv.⁹

Det vil kræve en målrettet indsats at begrænse de barrierer, der gør det vanskeligt for de unge at påbegynde eller færdiggøre en ungdomsuddannelse eller den forberedende grunduddannelse (FGU)¹⁰. FGU'en er en ny indsats for unge under 25 år, som ikke er erklæret uddannelsesparate, og dermed har brug for et forløb til at få afklaret og forbedret deres muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse i fremtiden.

Initiativet skal ligge ud over kommunernes lovpligtige indsats på området og kan dermed supplere de eksisterende nationale og lokale tiltag, der iværksættes for de unge, som ikke umiddelbart kan starte på en uddannelse. Indsatsen skal understøtte initiativerne i de nye reformer, fx FGU-reformen, og skal lede frem til, at unge uddannelsessøgende med særlige udfordringer påbegynder eller fastholdes i en ungdomsuddannelse eller FGU.

Indholdet af indsatsen

Unge der er på kanten af uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, og som har svært ved at starte på og gennemføre en ungdomsuddannelse, skal motiveres og sikres bedre muligheder for at gennemføre en uddannelse.

De unge med særlige udfordringer udgør en ressource, men det kræver en særlig tilrettelagt indsats, der leder frem til, at de påbegynder og/eller gennemfører en ungdomsuddannelse. Der kan også være tale om målrettede indsatser og initiativer, der leder frem til, at den unge påbegynder et forløb på FGU, der netop henvender sig til unge, der endnu ikke er parate til at gå i gang med eller gennemføre en anden ungdomsuddannelse.

Aktiviteter i den konkrete indsats kan være:

- Styrket vejledning og uddannelse af særligt udsatte unge, herunder fx fra yderområder eller i udsatte boligområder i byer, der falder fra eller ikke

⁷ Velfærdspolitisk analyse, 2. februar 2016: Udsatte børn og unges videre vej i uddannelse

⁸ Kort fortalt: Socialt mål for udsatte unges gennemførelse af ungdomsuddannelse (Børne og Socialministeriet)

⁹ Kort fortalt: Socialt mål for udsatte unges gennemførelse af ungdomsuddannelse (Børne og Socialministeriet)

¹⁰ Formålet med FGU er at forberede de unge, så de kan fortsætte på en erhvervsuddannelse, en gymnasial uddannelse eller i job. [Læs mere på Undervisningsministeriets hjemmeside.](#)

kommer i gang med en ungdomsuddannelse. Bl.a. via supplerende aktiviteter til den forberedende grunduddannelse, styrket samspil mellem ungdomsuddannelses institutioner og andre aktører om særlige forløb, som letter overgangen til ungdomsuddannelse, mentorordninger, helhedsorienterede indsatser mv. Aktiviteter kan med fordel inddrage fx personer med anden etnisk baggrund end dansk (herunder særligt drenge) eller handicappede i målgruppen.

- Særligt tilrettelagte ungdomsuddannelsesforløb for deltagere indenfor målgruppen og/eller aktiviteter med henblik på at styrke fastholdelsen af deltagerne fra målgruppen i det ordinære ungdomsuddannelsessystem samt tilgængeligheden for denne målgruppe, fx ved støtte til e-læringsforløb, men ikke ved støtte til transport eller fysiske anlæg.
- Støtte til fastholdelse af unge med psykisk sårbarhed og/eller opmærksomhedsforstyrrelser i det ordinære uddannelsessystem.

Målgruppe

Målgruppen er primært unge mellem 15 og 30 år, som har særlige udfordringer med at gennemføre en ungdomsuddannelse og dermed ligger på kanten af uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Personer over 30 år kan dog også deltage, hvis de i øvrigt ligger inden for målgruppen i socialfondsprogrammet. For virksomhederne er gruppen af unge en ressource til at sikre en bredere arbejdsstyrke, når de unge sikres et løft gennem en håndholdt indsats.

Hvert enkelt projekt skal forankres hos en operatør, som skal forestå administration og implementering af projektet. Operatøren kan fx være uddannelsesinstitutioner, offentlige myndigheder, selvejende institutioner, virksomheder, NGO'er og frivillige organisationer. Projekter skal gennemføres i samarbejde mellem flere parter, og det er et krav, at uddannelsesinstitutioner deltager i forløbene.

Tabel 1. Centrale krav og kriterier

Principper	
1. Sætte virksomhedernes behov i centrum	Der vil blive lagt vægt på, hvor meget projektet bidrager til, at flere unge med særlige udfordringer påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse, så virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft udvides, og de unge på sigt inkluderes i arbejdsstyrken.
2. Skabe sammenhæng på tværs	Der vil blive lagt vægt på, at de kommende operatører, i videst muligt omfang, skaber sammenhæng og koordination med relevante eksisterende nationale og kommunale indsatser samt indarbejder relevant viden og resultater fra andre lignende projekter. Indsatser må ikke overlape med allerede eksisterende eller planlagte indsatser.
3. Løfte produktiviteten og skabe gode muligheder i hele landet	Der vil blive lagt vægt på, at projekterne gennemføres som et samarbejde mellem flere parter af relevante aktører, og med deltagelse af uddannelsesinstitutioner i forløbene. Der skal samarbejdes om at igangsætte konkrete effektfulde indsatser. Det vægtes positivt, hvis projektet bidrager til sammenhængende indsatser, der skaber værdi lokalt eller nationalt.

Principper	
4. Gøre det brugervenligt og overskueligt	Der vil blive lagt vægt på, at indsatsen fremstår brugervenlig og overskuelig over for målgruppen, partnerkredsen og øvrige interessenter, om muligt via relevant digital understøttelse af projektets aktiviteter. Indsatsen skal præsenteres på en måde, som målgruppen finder overskuelig og brugervenlig med de studerendes behov i centrum.
5. Digitalt og datadrevet	Der vil blive lagt vægt på, at projektet fremmer anvendelsen af digitale undervisningsmetoder og -redskaber. Der lægges vægt på, at indsatsen tilrettelægges med udgangspunkt i data og et solidt evidensgrundlag, der underbygger behovet for indsatsen.

Supplerende kriterier

Herudover foreslås det, at der indgår nogle supplerende kriterier i call'et, som umiddelbart ligger ud over bestyrelsens principper. Disse er:

- *Forankring af projektet:* Der vil blive lagt vægt på, hvordan ansøger vil sikre, at projektets resultater forankres og videreføres efter den offentlige medfinansierings ophør.
- *Kvalifikation og kompetencer:* Ansøger skal beskrive, hvilke organisatoriske kompetencer og kendskab til social inklusion ansøger inddrager i projekter.

Effekter

Den overordnede effekt skal på længere sigt være at sikre en øget arbejdsstyrke og øge adgangen til kvalificeret arbejdskraft for virksomhederne. For målgruppen er effekten, at deltagerne påbegynder og/eller gennemfører en ungdomsuddannelse.

Økonomi

Der foreslås, at der afsættes i alt 50,1 mio. kr. til finansiering af initiativet, heraf 33,4 mio. kr. fra Socialfonden, prioritetsakse 3, Inklusion via uddannelse og beskæftigelse, samt 16,7 mio. kr. af de decentrale erhvervsfremmemidler. Midlerne fra Socialfonden kan maksimalt udgøre 50 pct. af det samlede projektbudget.

Indsatser under Socialfonden med mange projektdeltagere har hidtil i overvejende grad været medfinansieret af projektdeltagernes projektrelevante timer. Denne form for medfinansiering indebærer en administrativ byrde for målgruppen/projektdeltagerne pga. dokumentationskravene. Der foreslås derfor en medfinansiering fra de decentrale erhvervsfremmemidler på 25 pct. for at reducere behovet for medfinansiering fra projektdeltagernes timer. Imidlertid er det hensigtsmæssigt, at operatørerne har ejerskab til indsatserne. Derfor lægges der op til en maksimal støtteprocent på hhv. 50 pct. fra Socialfonden og 25 pct. fra de decentrale erhvervsfremmemidler.

Tabel 2. Økonomi

Indsatsområde	Socialfonden	DEM
Social inklusion	33,4 mio. kr. (50 pct.)	16,7 mio. kr. (25 pct.)

Projektperioden kan være op til 3 år fra medio 2019 til medio 2022.

Videre proces

Såfremt bestyrelsen følger indstillingen, vil sekretariatet på den baggrund udarbejde egentligt annoncerings- og ansøgningsmateriale til offentliggørelse i juni 2019 med ansøgningsfrist i september og forventet behandling af ansøgninger på bestyrelsesmødet den 14. november 2019.